5

चटक ! चटक !

चटक चटक, रे चटक !
चिवँ् चिवँ् कूजसि त्वं विहग !
नीडे निवससि सुखेन डयसे
खादसि फलानि मधुराणि ।

विहरसि विमले विपुले गगने
नास्ति जनः खलु वारयिता ।।
मातापितराविह मम न स्तः
एकाकी खलु खिन्नोऽहम् ।
एहि समीपं चिवँ् चिवँ् मित्रम् ।
ददामि तुभ्यं बहुधान्यम् ।।

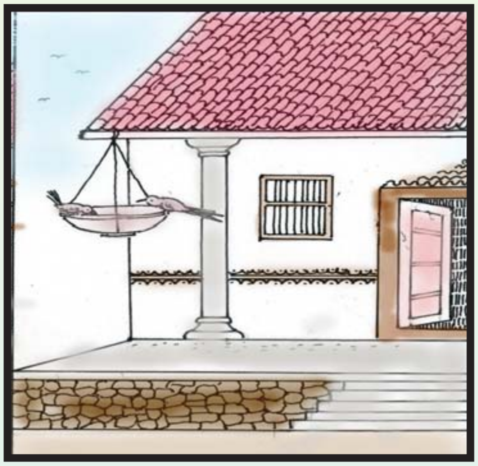

चणकं स्वीकुरु पिब रे नीरं
त्वं पुनरपि रट चिवँ् चिवँ् चिर्वं।
तोषय मां कुरु मधुरालापम्
पाठय मामपि तव भाषाम् ।।

Glossary

चटक O sparrow **विहग** O bird **नीडे** in the nest **गगने** in the sky **वारयिता** one who stops **खिन्नः** unhappy/sad **चणकम्** corn thrown to birds for feeding **तोषय** satisfy **मातापितराविह - मातापितरौ इह** parents **पाठय** teach **डयसे** you fly

विशेष

खिन्नोऽहम् - खिन्नः अहम्

स्वाध्यायः

1. **Pronounce the following words orally :**

   चिवँ चिवँ, निवससि, वारयिता, मातापितराविह, खिन्नोऽहम्, बहुधान्यम्, मधुरालापम् ।

2. **Match the birds with their colour.**

	☐	1.	हरितः
कोकिलः	☐	2.	श्वेतः
शुकः	☐	3.	चित्रितः
हंसः	☐	4.	कृष्णः
मयूरः	☐	5.	कापोतः
		6.	पीतः

3. **Fill in the blanks.**

   (1) चटकः ________ निवसति ।

   (2) चटकः ________ खादति ।

   (3) चटकः ________ विहरति ।

   (4) चटकः ________ वदति ।

4. **Find out the terms like the illustration from the poem, write them and pronounce them :**

   Example : कूजसि, निवससि

5. **Replace the underlined words with those given in brackets and frame other sentences :**

   (1) त्वं <u>नीरं</u> पिब । (दुग्धम्, रसम्, शीतपेयम्)

   (2) त्वं <u>चणकं</u> स्वीकुरू । (पुस्तकम्, धनम्, पारितोषिकम्)

   (3) त्वं <u>चिवँ चिवँ</u> वद । (गीतम्, श्लोकम्, संस्कृतम्)

Activity

- Visit the place where corn are thrown to feed the birds.
- Prepare a bird-book with the friends together.
- Discuss in group on use of birds in our life.
- Find out another Sanskit song on birds and sing it.
- Which birds come to your courtyard ? Which of them do you like the most of all ? Write down its speciaeities.

ज्ञातव्यम्

- मूलकम् - raddish
- आलुः - potatoes
- कोशातकी - landy finger
- पलाण्डुः - onion
- गाजरम् - carrot
- कुष्माण्डः - pumpkin
- पटोलः - Parval (sking of vegetable) tritos cucunerinnas
- अलाबुः - gourd